

Бачити і бути

Вступ для викладачів з порадами та додатковою інформацією

Кожного дня ми бачимо різні речі, людей та ситуації. Це допомагає нам відкривати світ навколо. Ви досліджуватимете проблему хто ви, до якої групи належите, як інші люди сприймають вас, та як ви сприймаєте інших.

У реальному житті, відповіді не завжди прості, але заняття допоможуть знайти деякі з них.

Цілі:

Під час цього заняття учні:

- проаналізують, як вони сприймають себе та інших
- дослідять різні аспекти власної ідентичності
- поглянуть на розмаїття як природну та притаманну світу особливість
- розглянуть роль упереджень у житті людей

Структура:

Навчальні інструкції «Бачити і бути» складаються з трьох блоків (уроків), кожний з яких має ряд кроків.

- На першому уроці учні з'ясовують, яким чином вони роблять припущення.
- На другому уроці вони розглядають множинну ідентичність кожного.
- Третій урок фокусує увагу на тому, що лежить на поверхні, а що є прихованим, і що люди готові розкрити про себе, а що воліють приховати. Учні також досліджують, яку роль відіграють упередження.

На виконання цієї навчальної інструкції виділіть 150 хвилин, або на кожний урок відведіть по 50 хвилин. Ви самі можете обрати кількість уроків. Всі три легко адаптуються в залежності від рівня підготовки учнів

Під час роботи - піктограми

Учні часто працюють у парах, невеликих групах або обговорюють тему з усім класом. Організація кожного кроку легко розпізнається за допомогою наступних піктограм:

Відповіді на питання індивідуально дають змогу сформулювати власну відповідь.

Обговорення тем у парі дає кожному можливість висловлювати свою думку та обговорювати в простому форматі з однією людиною.

Обговорення в малих групах дозволяє розглядати більше думок, а також створює зручний простір для висловлювання ідей. Не всі учні захочуть висловлюватися у більшій групі.

Обговорення в класі дає можливість об'єднати усіх, щоб переглянути виконану роботу, а також надати вам, як освітянам, можливість для узагальнення деяких основних результатів.

Урок 1 – Що я бачу?

Час: близько 50 хвилин

Короткий опис:

Учнів запрошують подумати над тим, які припущення у них виникають щодо того, що вони бачать та звернути увагу на те, що чим довше ми спілкуємося з людиною, і чим більше ми дізнаємось про неї, тим більше усвідомлюємо, що ми часто висловлюємо припущення на основі обмеженої інформації. Учнів ще не познайомили з поняттям «упередження», але їх підводять до дуже узагальненого розуміння того, як сприйняття приводить до припущень (узагальнень).

Крок 1 Припущення

Опишіть, як ви розумієте слово «припущення»?

Учні повернуться до своїх відповідей в кінці уроку.

Крок 2 Загадкове фото

Учнів просять записати, що вони бачать на п'яти фото, які йдуть одне за одним, що зрештою є одним і тим самим фото, віддаляючи кожне з них так, щоб можна було побачити «більш цілісну картинку». Вони можуть висловлювати здогадки або ставити запитання щодо фото, але ви повинні підтвердити або розкрити, хто ці люди лише після того, як учні написали всі відповіді. Біографічні дані про Розу Паркс та Мартіна Лютера Кінга (людей на фото) включені в додаткову інформацію, яку учні можуть знайти в покроковій інструкції 3.

Крок 3 Збільшене фото

Цей крок для рефлексії базується на хмарі тегів (чи хмарі слів), яка складається з усіх слів, які учні вписали в покроковій інструкції 2.

Наступні запитання допоможуть провести обговорення:

1. На чому саме ви фокусували свою увагу, коли дивились на кожне з фото?
2. Чому змінювалось ваше сприйняття з кожними новим образом? Що на це впливало?
3. Чи можете ви пригадати ситуацію, коли ваш погляд на людину змінився після того, як ви побачили «більшу картинку» (дізнались про неї більше)?
4. Що ми можемо зробити, щоб наші припущення щодо різних людей та речей були більш точними?

Перед початком

- Переконайтеся, що учні знають, що їхні відповіді будуть відкриті для інших у групі. Обмін та обговорення є найважливішими для навчального процесу.
- Оскільки обговорювані теми є особистими, переконайтеся, чи є атмосфера в класі безпечною, і чи можете ви бути впевненими, що учні будуть поважати один одного. Обговоріть це питання з класом, якщо ви вважаєте, що це може допомогти.
- Часто учні зможуть продовжувати працювати із завданням, лише після надання однієї чи кількох відповідей. У деяких випадках, коли вони працюють онлайн, вони зможуть продовжувати лише тоді, коли усі в класі надали свої відповіді. Вони повинні знати про це.
- Учні мають знати скільки у них є часу на виконання кожного завдання. Враховуючи рівень ваших учнів та кількість доступного часу, буде корисно вказувати наявний час. Заняття починаються з коротких запитань, які слугують "розігріванням". Не витрачайте забагато часу на початку, щоб потім було більше часу для обговорення.
- Подумайте про те, щоб деякі завдання були домашніми (як зазначено). Дослідження та підготовку презентацій можна виконувати окремо або у невеликих групах як домашні завдання.

Змішане навчання

Змішане навчання поєднує в собі роботу в режимі он-лайн та офлайн, що дозволяє учням максимально ефективно використовувати навчальне середовище. Навчальний процес зосереджений на індивідуальних завданнях та інтенсивних обговореннях, і їх слід ретельно контролювати.

Учні не повинні випереджати групу. Можливо, буде корисно прочитати деякі з текстів разом, коли один учень читає вголос, також окремі відео кліпи також можна дивитися разом. Подбайте про час для групової роботи та обговорення в класі.

Крок 4 На перший погляд

Подивіться на фотографії. Виберіть когось, хто вас зацікавив. Працюйте у парах і узгодьте, кого ви обираєте. Заповніть відповіді індивідуально.

Працюючи в парах, учні разом обирають одну з десяти молодих осіб на основі фото та короткої цитати. Наступні кроки включають гру і пропонують учням вгадати історію про людину, яку вони не знають.

Крок 5 Зобразіть себе

Уявіть, що ви людина, яку ви обрали, живете своїм життям. Що б ви сказали про себе? Заповніть речення окремо.

Тут не може бути правильних чи неправильних відповідей і учні можуть вільно використовувати власну уяву. Проте, необхідно перевірити, чи вигадані історії не містять образ.

Крок 6 Віч – на – віч

Обговоріть, чому ви вибрали саме цю людину.

Порівняйте свої відповіді. Наскільки вони відрізняються? Чи є співпадіння? Дійдіть згоди щодо відповідей, які є «найбільш схожими» та запишіть

Крок 7 Перевірка на відповідність

Прочитайте, що розповідає про себе людина, яку ви обрали. Оберіть ключові слова чи одне речення, які ви вважаєте важливими у її розповіді.

Ідентичність особи в реальному житті не розкривається. Учні обирають з тексту три ключові слова, які вони вважають важливими стосовно цієї людини

Крок 8 Як розібратися

Про що ви дізнались?

Як ми описуємо незнайому нам людину? Що в цій вправі говориться про припущення, які ми робимо стосовно інших людей?

Наступні запитання допоможуть учням з'ясувати про що вони дізнались:

1. З чого ми починаємо опис людини, яку ми не знаємо?
2. Що легко можна помітити в інших людях? Що важче побачити з першого погляду?
3. Що ця вправа говорить нам про припущення, які ми робимо стосовно інших людей?

Навігація

Більшість занять мають декілька модулів. Вам, виходячи із потреб визначати, з якими з них працювати. Більшість кроків містять кілька сторінок екрана, як правило, з запитанням, деякою інформацією та завданням для роботи у парах або групах. Учні можуть повернутися назад лише на сторінку, якщо вона є частиною того самого кроку, можливо, для того, щою знову подивитись на запитання або перечитати текст. Стрілка назад не поверне учнів до попередніх кроків. Якщо це необхідно, випадаюче меню у верхньому лівому куті відкриває навігацію по всьому занятт.

Хмари тегів

Існує два типи хмар тегів, які збирають індивідуальні відповіді, представлені учнями. "Хмара слів" збирає слова, які були введені учнями. Всі відповіді є рівноцінними. Однак "хмара" показує випадкову колекцію колекцію відповідей. Це означає, що не всі бачать однакові відповіді. Зазвичай буде більше слів, ніж на одному екрані. Корисний спосіб обговорення хмари тегів - це запитати, чи хтось здивований або зацікавлений в певному слові. Як модератор ви можете також групувати слова, які близькі за значенням.

Іноді хмара тегів статистично збирає думки учнів та відображує їх у графіках або цифрах. Це ілюструє розбіжність думок у класі. Це є цікавим для обговорення.

Учні, які найпершими надішлють відповідь, побачать хмару відносно порожньою. Запропонуйте учням оновити інформацію, після того, як усі закінчать роботу..

Глосарій

Слово, виділене в тексті, пояснюється в глосарії. Усе залежить від зацікавленості учнів, а також від наявного часу.

У деяких випадках учням потрібно буде використовувати глосарій. Подумайте, які слова ви хочете обговорити з класом, щоб переконатися, що вони зрозумілі усім.

Крок 9 Поглянувши назад

Перечитайте, яке визначення ви дали поняттю «припущення» на початку вправи. Додайте коментар чи думки, які у вас виникли зараз стосовно припущень.

Цей крок можна дати учням як домашнє завдання. Учні аналізують всі кроки і описують, про що вони дізнались.

Урок 2 – Хто я є?

Час: близько 50 хвилин

Кожен з нас є представником різних груп і грає різні ролі. Деякі групи чи ролі змінюються з часом, деякі-ні. Даваймо дослідимо!

Короткий опис

Учні задумуються над власною ідентичністю, і їх попросять поміркувати над тим, які аспекти власної ідентичності є обраними, а які набутими при народженні, та які з них можуть змінюватись з часом. Запитання та вправи дають учням можливість поглянути на себе по відношенню до інших людей.

Порада – Якщо учні виконали і урок 1, ви можете розпочати з обговорення кроку 9 – *Поглянувши назад*, а потім перейти до Уроку 2

Важливо:

На цьому уроці учнів просять поділитись досить особистою інформацією. Важливо, щоб всі учні могли довіряти, що до всіх з них поставляться з повагою стосовно того, про що вони хочуть і про що не хочуть розповідати. В жодному разі не можна наполягати розказувати ким «є» він чи вона та включати це до розповіді про власну ідентичність.

Інформація та інструкція

Додаткові відомості та інструкції іноді надаються у верхньому правому куті екрана. Переконайтеся, що учні знають про це. Вони іноді потребують цієї інформації для завершення завдання.

Субтитри

Обов'язково вмикайте субтитри (натисніть значок у нижньому правому куті екрана відео, щоб вибрати мову), перш ніж учні почнуть дивитися фільм.

Крок 1 Відмінності

Що відрізняє одних людей від інших?

Учні просять вписати ключові слова у відповіді на запитання.

Можливо, вам захочеться провести мозковий штурм щодо того, до яких груп можуть належати люди.

Пропозиції можуть різнитися в залежності від ситуації.

Можна також запитати про ролі, які виконують люди (наприклад: батько, вчитель, сусід /сусідка) та записати їх у тому порядку, в якому поступають, або згрупувати їх в узагальнені категорії (наприклад: сім'я, професії, вдома). Цей мозковий штурм стане учням у нагоді при виконанні наступного кроку.

Крок 2 Моя зірка

В кожному промені зірки напишіть назву групи, до якої ви належите, або роль, яка є важливою в вашому житті.

Учні створюють власну зірку, на кожному з семи променів якої вони пишуть групи, до яких вони належать, або ролі, які для них є важливими. Переконайтесь, що вони не плутають особисті риси (такі, як: смішний, розумний, лінивий) з ролями. Вони мусять заповнити щонайменше п'ять променів, щоб рухатись далі.

Крок 3 Наша Галактика

Погляньте на ці зірки. Знайдіть промені в трьох інших зірках, які вам видаються дивними і натисніть на них кнопкою.

Дивлячись на зірки, які створила група, учнів просять знайти промені на зірках трьох інших людей, що їх здивували. Навівши на них мишкою, вони побачать всі промені, які їх здивували, зібрані разом на наступній сторінці. Потім учні обговорюють в парах, що їх дивує і чому.

Крок 4 Написи в зірках

Об'єднайтеся в групи і обговоріть ваші зірки. Виберіть із запропонованого списку одне запитання для обговорення.

Об'єднайте ваших учнів у групи, які складаються щонайменше з трьох осіб, і запропонуйте для обговорення кожній групі одне з п'яти запитань, що подаються нижче. Якщо у вас менше 15 учнів, працюйте в парах, або оберіть менше запитань. Вони обговорять як ролі, які вони записали на власних зірках, так і ті, які здались їм дивними на інших.

Потім учні в режимі онлайн записують індивідуально головні підсумки дискусії у групі.

1. Чи є ці аспекти особистої ідентичності «набутими при народженні» чи обраними?
2. Чи є ці аспекти особистої ідентичності сталими (незмінними) чи змінюються з часом?
3. Чи є ці аспекти особистої ідентичності важливими для суспільства чи ні?
4. Чи ці аспекти особистої ідентичності полегшують чи ускладнюють життя?
5. Чи ці аспекти особистої ідентичності є поширеними чи зустрічаються рідко?

Крок 5 Рефлексія

Що робить людей відмінними один від одного?

Які ваші думки про це зараз?

Учні повертають до відповідей, які вони дали на початку уроку.

Попросіть поділитися новими думками, які виникли у учнів.

Урок 3 – Що ми бачимо в інших людях?

Час: близько 50 хвилин

Короткий опис:

Цей урок пов'язує питання ідентичності та упередженості. Він акцентує увагу на тому, що лежить на поверхні, а що є прихованим від сторонніх поглядів, та на тому, про що ми хочемо розповідаємо іншим про себе, а про що – ні.

Ми також досліджуємо, яку роль відіграють упередженості.

Крок 1 Перше враження

Наведіть приклад того, які думки можуть виникати у деяких людей, коли вони вас бачать. Коли вони мають рацію, а коли помиляються стосовно того, що вони про вас думають?

Питання, що тут ставляться, є нелегкими для відповіді і потребують роз'яснення. Щоб допомогти учням, ви можете навести власний приклад. Їхні відповіді не оголошуються в класі.

Крок 2 Що є прихованим?

На айсбергу ви можете продемонструвати, що, як ви вважаєте, є видимим (лежить на поверхні) у людях, а що - ні, і може бути розкритим в тих чи інших ситуаціях.

Назвіть три характеристики, які можна легко побачити, невидимі для ока, можуть бути розкриті лише за певних обставин

Ви можете розглянути такі поняття, як гендер, сексуальність, вірування, індивідуальність, громадянство, здоров'я, вік, життєвий досвід, етнічна приналежність, багатий чи бідний, сімейні ролі, країна походження.

Щоб рухатись далі, учні мають навести 9 прикладів. У правому верхньому кутку є підказки.

Приклади потрібно розподілити по айсбергу. Те, що лежить на поверхні і можна легко розпізнати, знаходиться над водою. Те, що є прихованим - нижче лінії водорозділу. Те, що може бути з'ясоване за певних обставин чи в певній ситуації, розміщуємо на лінії.

Крок 3 З'ясування

Робота в парах для порівняння результатів

Ви можете обговорити наступні запитання з усім класом:

1. Які характеристики було легко розмістити на айсбергу? Чому?
2. Які було важко розмістити? Чому?
3. Які характеристики «плавають» між тими, що на поверхні, та невидимими? Коли вони можуть стати видимими, а коли прихованими?
4. Які з характеристик групи розмістили на айсбергу порізно? Нехай пояснять, чому.

Крок 4 Упередження на роботі

Є причини, через які люди бажать розкривати або приховують деякі аспекти своєї ідентичності. Зіграйте тут роль може те, що люди до цього зіштовхнулись з упередженим ставленням.

Виберіть одне з висловлювань, яке на ваш погляд, є цікавим. Вкажіть причину, по якій людина розкриває чи, навпаки, приховує щось про себе. Упередження можуть впливати на те, чи люди розкривають, чи приховують деякі аспекти своєї ідентичності. Наведіть приклад із повсякденного життя.

Спершу учні обирають одну з цитат із переліку, які належать молодим людям, і які стосуються упереджень. Потім вони наводять власний приклад. Це може бути особистий досвід або ситуація, свідком якої вони стали, або це може бути повідомлення з новин.

Це чутлива тема і учні можуть бути упередженими в своїх відповідях, не замислюючись над тим, що вони можуть бути болючими для інших. Ви маєте бути готові звернути на це увагу та відвести час для обговорення того, чому люди вважають або, навпаки, не вважають певні слова образливими.

Останнім завданням на цьому уроці є твердження, на яке кожен учень реагує індивідуально. Відповіді усього класу збираються на хмару тегів і зображуються графічно.

Попросіть учнів пояснити, яку вони зайняли позицію. Ви також можете повторити запитання, використовуючи автономний барометр. Змусити учнів підняти зі своїх місць і фізично зайняти позицію - це корисний спосіб з'ясувати їхні відчуття щодо приховування чи розкриття певних аспектів ідентичності.

В залежності від часу, ви можете також обговорити цитати, які обрали учні, та розглянути ті, які містять суперечливі моменти.